

Hospital Sostenible, un repte de futur.

1a Jornada del Fòrum d'Associats Col·laboradors de La Unió
Estratègies empresarials en temps de crisi
Foment del Treball

28 de setembre de 2009

Roser Vicente, directora general de Gesaworld, S.A

El grup

**Gesaworld és un Grup internacional
especialitzat en l'assessoria a Organitzacions
Públiques i Privades**

**Administracions
Públiques**

Salut

Sector Social

Empreses de serveis

Educació

1999-2009: 10 anys de vida

165
Projectes realitzats

**amb més de 30 clients
distribuïts en 18 països**

El grup

Gesaworld, S.A.

Gesaworld do Brasil, LTDA.

Gesaworld Portugal, LDA.

Gesaworld Panamá, S.A.

Gesaworld Chile, LTDA.

Gesaworld México, S.A. de CV.

■ La matriu del Grup és Gesaworld S.A. amb seu a Barcelona, des d'on es lidera el conjunt de l'acció internacional, principalment les operacions a Europa i Llatinoamericà.

■ El creixement de l'activitat de consultoria internacional ha requerit la creació de diverses empreses participades.

■ D'aquesta manera, som capaços d'oferir un servei completament personalitzat als nostres clients, basat en una estreta col·laboració i en un coneixement molt a prop de la seva realitat.

Cartera de Serveis

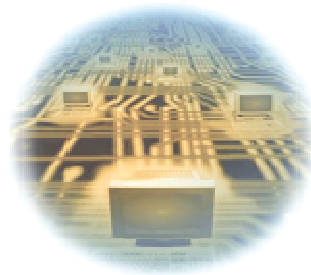
**Consultoria per a la
Gestió d' Institucions
de Salut**

**Planificació i
Avaluació de
Programes i
Polítiques**

**Les TIC com
Catalitzador
del Canvi**

**Les Administracions
Públiques en la Societat
del Coneixement**

**El Capital Humà en
les Organitzacions**

**Recursos Físics i
Equipaments en Salut**

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Índex de la presentació

Introducció

Perquè incorporar la sostenibilitat al Sector Salut ?

Com incorporar la Sostenibilitat

Hospital Sostenible

- Concepte
- Característiques
- Resultats

Metodologia

- Hospital Sostenible i Qualitat
- Eines

Exemples

Conclusions

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Countdown to
Copenhagen

US 'determined' to act on climate change

AP Associated Press

Stern: Rich nations will have to forget about growth to stop climate change

The New York Times

Alvin Toffler: Moment in History for "Green Revolution"

guardian.co.uk

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

¿Per que incorporar la sostenibilitat al Sector Salut?

Els Hospitals són intensius en Energia

3% del consum anual a Catalunya

Presenten el rati més elevat de consum per metre quadrat

entre 340 i 500 kWh / m²/ any,

Són els edificis amb major demanda d'aigua

més del doble que un edifici convencional

Generen gran quantitat de residus

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

¿Per que incorporar la sostenibilitat al Sector Salut?

Conciencia media ambiental

Responsabilitat Social Corporativa

Protocol de Kyoto i Cimera de Copenhaguen

Codi tècnic de la edificació

Estalvi de costos

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Raons > Consciència mediambiental > National Health Service (UK)

- Considera que, com el major ocupador del món, ha de liderar les estratègies de reducció d'emissions de CO2, incorporant-les com un element bàsic de la seva governança i funcionament.
- Es que considera que la lluita contra el canvi climàtic ha d'incorporar-se com un pilar bàsic de la governança del NHS en tots els seus àmbits.

Unitat pel Desenvolupament Sostenible (SDU).

- La SDU s'ha encarregat de definir les estratègies i criteris que ha d'aplicar el NHS per assolir els objectius de reducció d'emissions de CO2 que li pertoquen.
- Es tracta d'un abordatge amb visió estratègica i de 'think tank' en la línia que tants bons resultats ha donat al NHS en altres àmbits.
- L'enfoc no es limita a l'edificació, si no a tots els aspectes del NHS, incloent, però no només, l'atenció en salut.

Hospital Sostenible

10 años
years
10 años
anys

Raons > Codi Tècnic de la edificació > Govern Espanyol

Com a membre de la UE

Signant del protocol de Kyoto

6 estratègies centrals

1. Residus i gestió de fems
2. Mobilitat sostenible
3. Edificació sostenible
4. Sostenibilitat energètica
5. Política forestal i de sumiders de carboni
6. Innovació

Codi Tècnic de la Edificació (CTE)

Obligatori per totes les noves infraestructures i rehabilitacions

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Raons > Estalvi de Costos

OMS:

- **L'estalvi energètic i el canvi climàtic no són només un objectiu en si mateix,**
  - Sinó una forma de poder dedicar prou recursos a l'atenció sanitària en temps de crisi econòmica.
  - Menys consum energètic = més recursos per l'atenció

Els costos d'energia d'un hospital català són entre 2 i 5 milions de euros anuals.

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

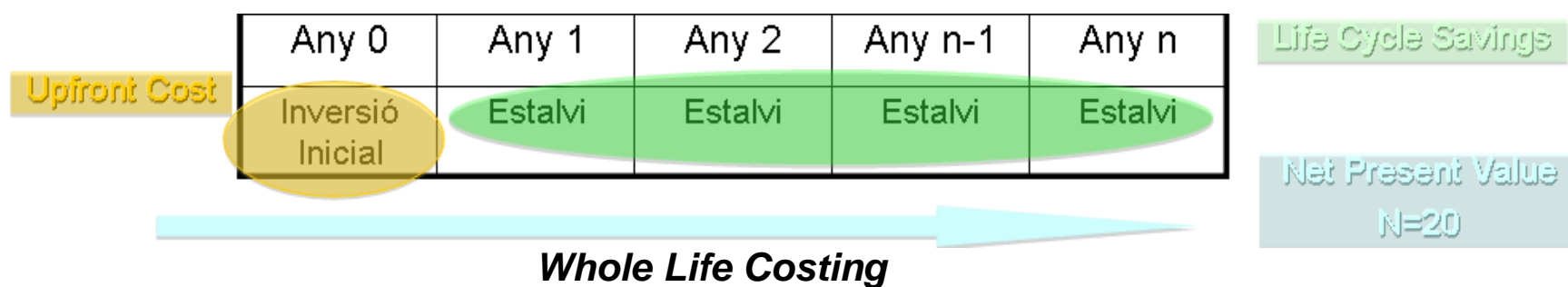

Raons > Estalvi de costos

La incorporació de criteris de sostenibilitat no suposa un major cost:

- El nou C.T.E obliga per llei a introduir més conceptes sostenibles, l'increment relatiu en el cost dels Hospitals Sostenibles respecte els hospitals convencionals ha disminuït considerablement.
- Si es fa la anàlisi de tota la vida útil del centre (**Whole Life Costing**) si en alguns casos es requereixen inversions inicials lleugerament superiors respecte a un edifici convencional, aquesta inversió afegida genera estalvis energètics i per tant econòmics al llarg de la vida útil de l'edifici que poden arribar a generar un estalvi a nivell agregat respecte un edifici convencional.

La **sostenibilitat** ha de ser, per tant, entesa com un **concepte transversal durant tot el cicle de projecte i durant tot el cicle de vida de l'edifici.**

Hospital Sostenible > Definició

Què són els Hospitals Sostenibles o Green Hospitals?

- Els Hospitals Sostenibles o Green Hospitals, son l'aplicació al sector salut del concepte anglosaxó de Green Buildings o Edifici Sostenible.
- Altres termes utilitzats al respecte son **disseny sostenible** i **arquitectura verda**.
- La iniciativa va néixer a Canadà però s'ha estès a reu.

- Els Green Buildings son edificis han estat **dissenyats per a reduir l'impacte de l'edificació** sobre l'entorn natural i la salut i es caracteritzen per :
  - L'ús eficaç d'energia, aigua i altres recursos
  - La protecció de la salut dels qui l'utilitzen i per millorar la productivitat dels empleats
  - La reducció de residus, la contaminació i la degradació del medi ambient

Hospital Sostenible > Característiques

Característiques:

- Energèticament eficients
  - Més eficients en la gestió de l' aigua
  - Viables Econòmicament
  - Eficients en costos
  - Eficients estructuralment
-
- Requereix **coordinació, integració mutlidisciplinar i transversalitat** durant tot el cicle del projecte.
  - La introducció dels conceptes de **sostenibilitat** en la fase inicial del projecte és imprescindible

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

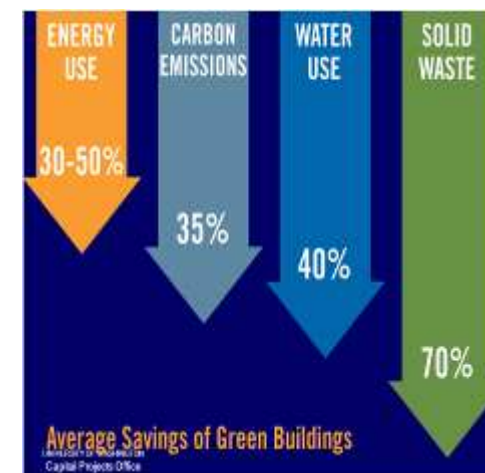
Hospital Sostenible > Resultats

- Els Green Hospitals permeten satisfer les necessitats d'atenció de les generacions presents, sense comprometre la capacitat de les generacions futures.
- Es preocupen no només de la salut i benestar dels pacients, sinó també del planeta. Representen el punt d'unió entre salut i medi ambient, el compromís amb el futur i amb el present.

Els **Green Hospitals** presenten, de mitja, les següents millores:

- Reducció del consum energètic en un 30%
- 40% menys d'aigua consumida
- 35 % menys d'emissions de Co2
- 70 % menys de residus sòlids

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

Hospital Sostenible

10 años
years
10 años
anys

Metodologia > Instruments.

En la actualidad es dispoa de diverses eines i metodologies reconegudes internacionalment per a la incorporació de criteris mediambientals.

- **ISO 14000**
- Sistema Comunitario de Ecogestión y Ecoauditoría: **EMAS**

**Èmfasi en
processos**

- HQE (Haute Qualité Environnementale) -
- LEED for Healthcare

**Èmfasi en
estructura**

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Metodologia > Instruments > Característiques

- **Enfocament pragmàtic** que tingui en compte i incorpori l'acompliment de la normativa vigent, minimitzant els cost del seu assoliment, quan no produint estalvis.
  - Codi Tècnic de l'Edificació
  - Acreditació de la Generalitat de Catalunya
  - Llicència d'impacte ambiental
- No ha de convertir- se en un objectiu en si mateix, sinó en el resultat de la implementació de **mesures sostenibles adequades**,
- Ha de permetre **establir criteris i quantificar objectius** respecte al vast, ampli i de vegades difús criteri de sostenibilitat.
- Ha de **facilitar la presa de decisions** en la elaboració dels projectes arquitectònics, en la mateixa manera que ho fan els Plans Funcionals,

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

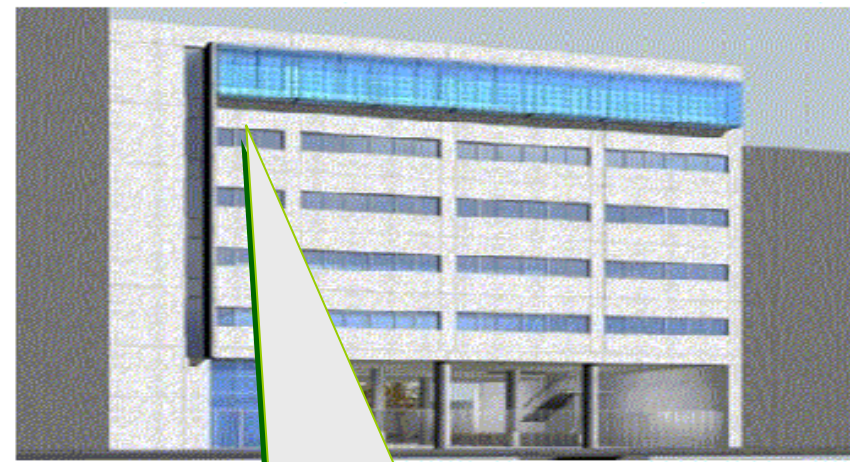

Incorporant la sostenibilitat > Salut > Departament de Salut i CatSalut

- ✓ Aïllament
- ✓ Energia Geotèrmica
- ✓ Llum natural

Hospital de Mollet

Hospital Roger de Flor

El Departament de Salut i el CatSalut estan incorporant la sostenibilitat als centres de nova construcció

- ✓ Increment de cost del 5% respecte un edifici convencional
- ✓ Estalvi energètic anual = 26.000 €
- ✓ Eficiència energètica del 33%
- ✓ 25% d'estalvi en refrigeració
- ✓ Reducció del 35% en consum d'aigua
- ✓ 30% de reducció d'emissions de Co2

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

Hospital Sostenible

10 años
years
10 años
anys

Hospital sostenible > Elements de disseny > Hospital Ernest Lluch

- ✓ Accessos i urbanisme.
- ✓ Especificacions generals de disseny.
- ✓ Entorns d'atenció de treball.
- ✓ Circulacions i relacions funcionals entre àrees.
- ✓ Criteris constructius.
- ✓ Instal·lacions.
- ✓ Climatització.
- ✓ Electricitat.
- ✓ Telecomunicacions.
- ✓ Seguretat.
- ✓ Protecció contra-incendis.
- ✓ Gasos medicinals, Buit, Aire comprimit i vapor.

**Green Hospital
Hospital Sostenible**

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

Hospital Sostenible

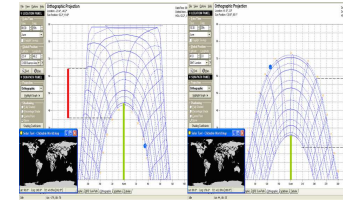
10 años
years
10 años
anys

Green Supply Chain: Cadena de Suministro Sostenible

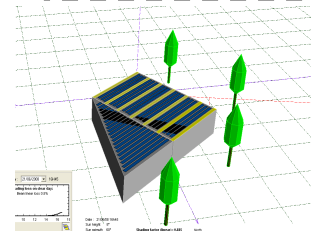
Minimitzar l'impacte del magatzem en el medi

"Galpao"-Magatzem- Sostenible

Compra de productes amb menor impacte medi-ambiental (ACV)

Supplier's sustainability commitment

Minimitzar les emissions de Co2 derivades del transport

Mètode LEAN

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

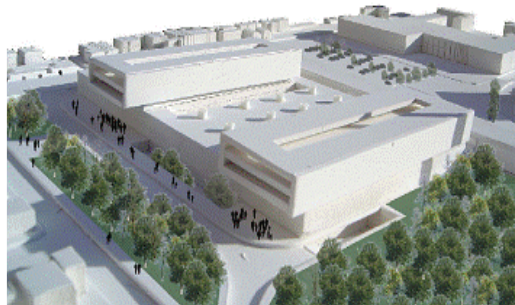

Incorporació de criteris de sostenibilitat: Hospital Militar Alejandro Dávila Bolaños, Managua (Nicaragua).

OBJECTIU: Reducció de la demanda energètica

Assegurar l'aïllament com a garantia de rendibilitat i eficiència

Minimització d'oscil·lacions de temperatura

**Superfície construïda
45.469 m²**

331 llits

- ✓ Coberta pensada per a protegir l'edifici de les altes temperatures
- ✓ Possibilitat d'instal·lació de plaques solars.
- ✓ Recol·lecció de les aigües pluvials i posterior reaprofitament
- ✓ Façanes regulables i ventilables pensades per deixar entrar llum.
- ✓ Vidres de baixa emissió que afavoreixen l'estalvi energètic.
- ✓ Materials locals i reciclables.
- ✓ Aigua calenta sanitària a partir d'energies renovables.
- ✓ Adopció de sistemes llumínics de baix consum.
- ✓ Software de control automàtic de les instal·lacions.

GESAWORLD, S.A.

C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona

En consorci amb:

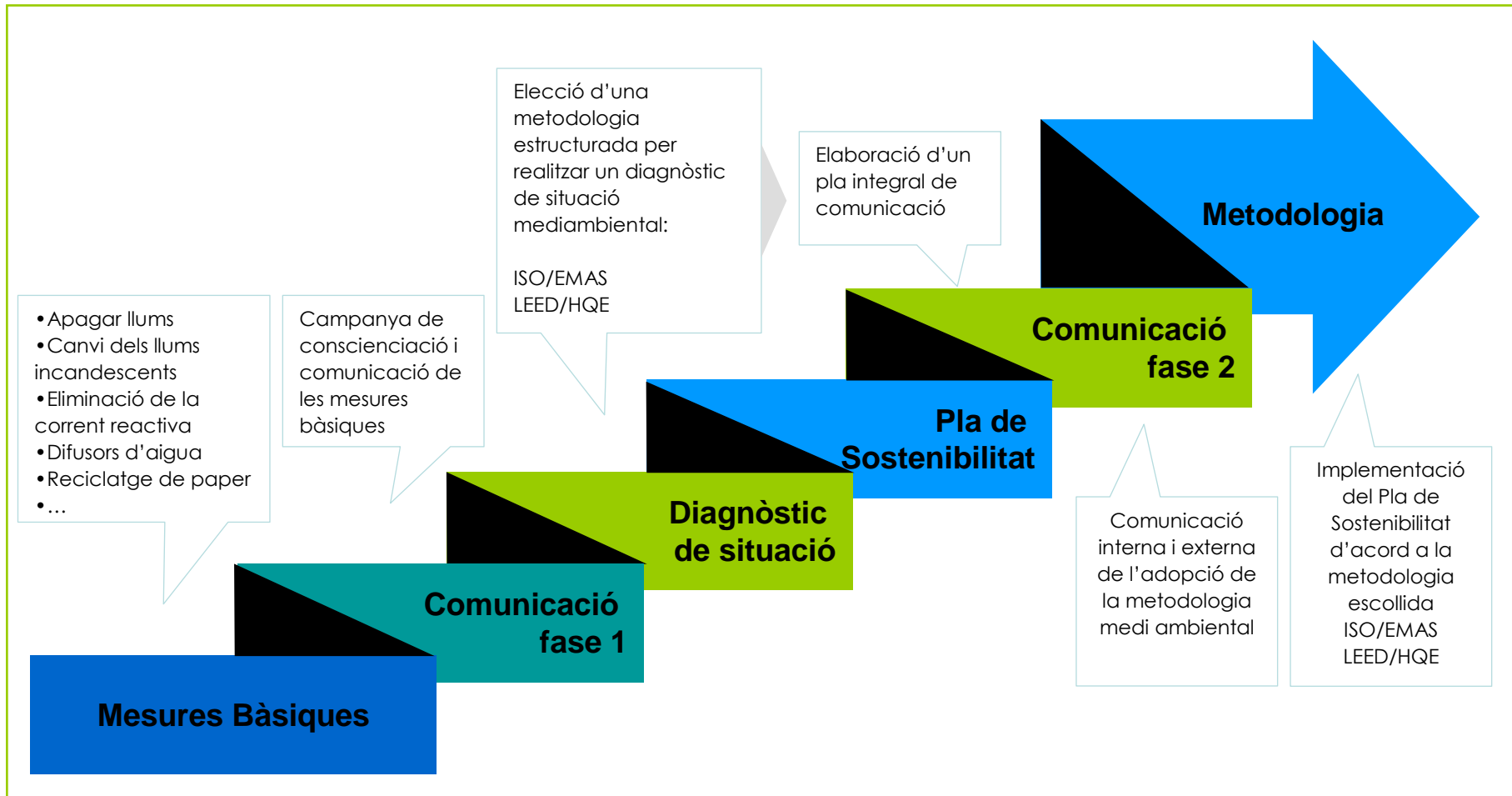

Hospital Sostenible

10 años
years
10
anos
anys

Passes

Conclusions

Cal incorporar la sostenibilitat mediambiental al Sector Salut, per:

Responsabilitat Social:

deure amb les generacions presents i futures

Sostenibilitat econòmica:

l'estalvi en recursos

Existeixen d'instruments per incorporar-la metodològicament i sistemàticament que permeten delimitar l'abast i definir fites concretes per al conjunt de la organització, més enllà (o a més de) de mesures concretes estructurals o organitzatives.

Moltes gràcies.

Reproducció de la obra realitzada per Perico Pastor amb motiu dels 10 anys de Gesaword SA
C/ Comte d'Urgell 204, 5º B - 08036 Barcelona